



TREMTINIS

LIETUVOS POLITINIŲ
KALINIŲ IR TREMTINIŲ
SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2002 m. vasario 7 d.

Nr. 6 (484)

Eina nuo
1988 m. spalio 28 d.

Sveikiname



Didžiajam Lietuvos poetui
Bernardui BRAZDŽIONIUI – 95

Triu, Poete, žodį Tau,
Laužas į ausį man jį pakuždėjo.
Galbūt iš Dievo išgirdau,
Bet Jums sakyti lig šiolei neskubėjau:

Laimingas būkit visados,
Dainuodamas mums savo sielos grožį!
Nešu Jums iš šalies gimtos,
Iš Stebeikėlių sodo puokštę rožių.

Tremtinių choro "Ilgesys",
ansamblio "Girių aidas" ir
Lietuvos vietinės rinktinės vardu
tarybos pirm.

Antanas PAULAVIČIUS

Kaunas

* * *

Vienoje gražiausių Kauno salių, Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakulteto auloje, paminėtos Bernardo Brazdžionio 95-osios gimimo metinės.

Apie poeto kūrybinio kelio pradžią studijuojant VDU pasakojo rektorius Vytautas Kaminskas. Atkūrus nepriklausomybę B.Brazdžionius buvo suteiktas šio universiteto Garbės daktaro vardas.

"Kaunas išaugino jaunąją prieškarinio neoromantikų kartą", - kalbėjo pirmasis miesto vicemeras G.Budnikas. B.Brazdžionis visą gyvenimą liko ištikimas savo jaunystės miestui ir savo tėvynei, netaravo nė vieniems iš svetimųjų. Jam 1995 m. buvo suteiktas Kauno garbės piliečio vardas.

Minėjimo metu grojo Kauno styginių kvartetas, poeto eiles skaitė aktorė V.Kochanskytė.

"Baltas baltas kaip vyšnios viršūnė..." šios eilės skambėjo ir iš paties poeto lūpų, įamžintos P.Palilionio ir P.Garnio filme "Vėtrose nepaklydęs". Susirinkę B.Brazdžionio kūrybos gerbėjai išsiuntė poetui nuoširdų sveikinimą.

A.K.

"Žodis tampa ginklu, jei reikia ginti tiesą"

Šiuos žodžius pasakė Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, kalbėdamas Lietuvių rašytojų ir žurnalistų sąjungos 80-ųjų metinių minėjime. Sukaktis iškilmingai paminėta Kauno rotušėje. Susirinkusieji prisiminė, kaip rašytojo J. Tumo-Vaižganto iniciatyva 1922 m. sausio 31 d. Kaune buvo įsteigta Lietuvių rašytojų ir žurnalistų sąjunga. Laikinąją būstinę tada tapo J. Tumo-Vaižganto butas. Idėjai pritarė ir daug prisidėjo kuriant sąjungą A. K l i m a s, A. Vienuolis-Žukauskas ir kiti to meto švietuoliai. Tada nedidelę kelio atkarpą rašytojai ir žurnalistai ėjo kartu, vėliau - išsiskyrė: 1929 m. įsikūrė Lietuvos žurnalistų sąjunga, o 1932 m. - Lietuvos rašytojų draugija.

Apie Lietuvos rašytojų nueitą kelią kalbėjo VDU Lietuvių literatūros katedros vedėjas hab. dr. L.Gudaitis, Lietuvos rašytojų sąjungos Kauno sk. pirmininkas poetas P.Palilionis, kiti garbūs svečiai. Buvo pakviesta garsaus keliautojo Mato Šalčiaus dukra Raminta Šalčiūtė-Savickienė. Jos tėvas buvo Lietuvos rašytojų ir žurnalistų sąjungos vicepirmininkas.

"Tremtinio" inf.



Z.Šiaučiulio nuotr. iškilmingo minėjimo akimirka

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

V.Landsbergio apkaltos aldai smogė jos sumanytojams

Žiema savo ginkluotąsias pajėgas skubiai evakuoja iš pavasarinio Vilniaus. Naują pavasario sesijai rengiasi ir Lietuvos Respublikos Seimas. Bet iš posėdžių salių pasitraukę Seimo nariai nė neketina sudėti ginklų. Tiesa, jaunų ir nepatyrusių politikų rankos nėra tinkamiausia vieta ginklui. Ginklas tokio kovotojo rankose šaudyti ne laiku ir ne vietoje, pataiko ne į tą taikinį ir būtinai sužeidžia nemokantį jį naudotis naujoką.

Praėjusią savaitę kaip tik ši nesėkmė užklupo Naująją sąjungą (socialliberalus). Jau keletą savaičių buvęs prokuroras ir dabartinis Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas planuoja surengti apkaltą buvusiam Seimo pirmininkui, Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkui, pro-

fesoriui Vytautui Landsbergiui. Naujosios sąjungos atstovai pareiškė svarstą galimybę inicijuoti apkaltos procesą dėl Lietuvos naftos sektoriaus privatizavimo pasklidus gandams apie neva gresiantį JAV bendrovės "Williams Cos." bankrotą. Dukterinė "Williams Cos." bendrovė "Williams International" Lietuvoje valdo naftos koncerną "Mažeikių nafta".

Žurnalistų žiniomis, prieš kelias savaites vykusiame socialliberalų lyderio A.Paulausko susitikime su partijos komitetų ir komisijų pirmininkais ir nuskambėjo pasiūlymas surengti apkaltą V.Landsbergiui.

"Negaliu nei paneigti, nei patvirtinti", - sakė apie tai paklaustas socialliberalas V.Kvietkauskas, "dabar nenorįs nieko gąsdinti". Socialliberalas teigė negalįs nieko daugiau komentuoti, nes partija dar nėra aptarusi šio klausimo su teisininkais.

(keliamą į 3 psl.)

Aktualijos

■ Lietuvoje susikūrė jubiliejinė - 40-oji politinė partija. Scenarijus paprastas ir gerai pažįstamas - R.Paksui nepavykus tapti liberalų lyderiu, jis subūrė atskirą partiją, tenkinančią jo asmenines ambicijas.

■ Lietuvos liberalų sąjunga paskelbė pareiškimą, kuriame neigia spaudoje pasirodžiusius pranešimus apie masišką partijos narių traukimąsi į ekspremjerą R.Pakso įkurtą partiją.

■ Laisvosios rinkos ekonomikos ir ideologijos įsigalėjimas, vartotojiškos kultūros ir elektroninės žiniasklaidos tinklų išplėtimas, viršvalstybinių politinių ir ekonominių institucijų steigimasis, masiška migracija, vis intensyvesnė kultūrų sąveika, kultūrų fragmentacija, apskritai kultūros virtimas preke - visa tai yra globaliniu vadinamo dabarties pasaulio tikrovė.

■ Seimo pirmininko pavaduotojas socialdemokratas V.Andriukaitis skeptiškai vertina socialdemokratų partnerių socialliberalų svarstymus surengti apkaltą dėl "Mažeikių naftos" privatizavimo. ■ Vasario 14 d. į Lietuvą atvyks Apaštalinis nuncijus Baltijos šalyse arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbriggenas.

■ Izraelis iškilmingai pasitiko atgabentą iš Lietuvos 309 toras, kurias M.Mažvydo nacionalinė biblioteka perdavė pasaulio žydų religinėms bendruomenėms.

■ Palestiniečių lyderis J.Arafatas pareiškė, jog pasirengęs taikos deryboms su Izraelio vadovu, ir pažadėjo užkirsti kelią "teroristiniams" išpuoliams prieš civilius šios šalies gyventojus.

■ JAV gynybos ministras D.Rumsfeldas apkaltino Iraną, kad šis slepia teroristines grupuotes "Al-Qaeda" bei talibų vadus.

■ Žiniomis iš Afganistano, matyt, dar ilgą laiką bus pradedamos stambiausių televizijos stočių naujienų laidos. O. bin Ladenas virsta piktąja mitine dvasia ir vis giliau įsismelkia į žmonių, ypač jaunų, sąmonę. Jaučiama, jog antiteroristinė kampanija turi pereiti į naują lygmenį. Ar pasaulis tam jau pasirengęs?

Mūsų inf.



LR Prezidentui V. Adamkui
LR Seimo Pirmininkui A. Paulauskui
LR Ministrui Pirmininkui A. Paulauskui
Lietuvos radijo ir televizijos tarybai
LRT gen. direktoriui V. Milakniui

Pareiškimas

Pastaruoju metu Lietuvos piliečiai reiskia nemažai priekaištų ir pageidavimų žiniasklaidai, taip pat ir Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai. Ypač daug priekaištų dėl Lietuvos radijo programų lietuviškumo. Nors LRT darbe yra teigiamų poslinkių (ypač televizijoje - naujų, įdomesnių programų), bet išryškėjo ir neigiamų tendencijų. Nebegiedamas Lietuvos valstybės himnas pradendant rytinę radijo programą, panaikinta populiaris, pilietiškas brandi ir svarbi radijo laida "Lietuvių gados". Per mažai lietuviškos muzikos transliacijų. Nacionalinis radijas ir televizija, mūsų manymu, turi skleisti tautos kultūrą, ją propaguoti visuomenei, ką ir daro kitų kraštų nacionaliniai transliuotojai. Deja, LRT linkę elgtis kitaip. Net laidos vaikams pajvairinamos užsienio šlagerių intarpais, laidos kariams - taip pat (Lietuvos valstybės gynėjui tai kaip įžeidimas). Kyla klausimas, ar LRT dirba taip, kaip turėtų dirbti? Reikalavimai, kad LRT, kaip Lietuvos nacionaliniam transliuotojui, būtų renkami atskiri mokesčiai, patenka į

problematiską situaciją. Dalis klausytojų ar žiūrovų nesutinka mokėti, nes tikro nacionalinio visuomeninio transliuotojo ir nebėra.

Reikalaujame, kad LRT garbingai vykdytų nacionalinio transliuotojo funkcijas ir savo programomis keltų tautą gyvybėn, o ne vestų į neviltį, užmarštin. Tam būtina pakeisti ruošiamų ir transliuojamų programų kryptį, pobūdį ir proporcijas. LRT taryba ir LRT vadovybė turi padaryti tokius pakeitimus, kad Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija transliuotų tokias programas, kurios atitiktų tautos išlikimo interesus, kad LRT būtų tikras nacionalinis transliuotojas.

LTS Šiaulių sk. pirmininkas
R. Varapickas

LPKTS Šiaulių sk. pirmininkas
Č. Dirke

LDS tarybos narys **A. Kavoliūnas**
LKDP Šiaulių sk. pirmininkas
V. Lamanuskas

LPKTB Šiaulių sk. pirmininkas
J. Mockus

Lietuvos Konstitucinio Teismo teisėjams
LR Prezidentui V. Adamkui
LR Ministrui Pirmininkui A. Brazauskui

Prašymas

Lietuvos Seimo dauguma 2002 01 15, mūsų manymu, nepaisant kompetentingų teisininkų, LR Seimo Teisės komiteto, LR Teisės departamento, LR Vyriausybės prieštaravimų bei LR Prezidento veto, vis dėlto priėmė nuosavybės atkūrimo įstatymą, prieštaraujantį LR Konstitucijai ir žmogaus teisėms.

Lietuvos žmonės, visuomeninės organizacijos negali nusišalinti nuo tokio fakto, kai valstybės institucijos, Seimas ar Vyriausybė priima antikonstitucinius įstatymus bei poįstatyminius teisinius aktus, kurie šiurkščiai pažeidžia žmogaus teises bei Lietuvos Konstituciją. Dėl to daroma didžiulė ekonominė, moralinė žala Lietuvos žmonėms ir valstybei, o kartu sukeliama didelė sumaištis ir chaosas teisinėje nuosavybės srityje bei Lietuvos teismuose, kompromituojama Lietuva kaip demokratinė, teisinė valstybė, griunamas stabilumas valstybėje ir supriešinami Lietuvos žmonės. Tokie Seimo veiksmai gali būti rimta kliūtis integruojantis Lietuvai į Europos Sąjungą bei NATO.

Kai namas atimamas - nacionalizuojamas prieš savininko valią ir atiduodamas nuomininkui, teisiniu požiūriu, tokio fakto negalima priskirti visuomeniniam poreikiui.

Prašome Lietuvos Konstitucinį Teismą, kuo skubiau (ne eilės tvarka) svarstyti LR Seimo priimto 2002 01 15 Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamą turtą atkūrimo įstatymo pataisas 2, 8, 12, 15, 16, 18, 20, 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo, ar jos neprieštarauja Konstitucijai, remiantis 52 opozicijai priklausančių Seimo narių kreipimusi į KT. Priešingu atveju visi savininkų namai miestų, rajonų savivaldybių, remiantis šiuo įstatymu, bus privatizuoti nuomininkų ir tuo bus padaryta didžiulė moralinė ir materialinė žala Lietuvos savininkams, pažeista Lietuvos Konstitucija ir žmogaus teisės, Lietuvos žmonės bus

supriešinti. Toks supriešinimas gali privesti prie didžiulės žmonių konfrontacijos valstybėje, sąmoningo turto naikinimo. Po savininkų namų privatizavimo nuomininkams, jei Konstitucinis Teismas skubiai nesusvarstys šio įstatymo pataisų, Konstitucinio Teismo išvados vėliau jau bus nebereikalingos, nes KT nutartys atgalinė tvarka negalioja ir bus padaryta nepataisoma žala žmonėms.

Manome, kad Konstitucinis Teismas panaudodamas jam suteiktas konstitucines galias privalo ginti dešimtis tūkstančių Lietuvos žmonių nuo valstybės antikonstitucinių veiksmų ir turi skubiai užkirsti kelią antikonstitucinių įstatymų vykdymui.

Kad būtų išvengta didžiulės žmonių konfrontacijos, prašome LR Konstitucinį Teismą skubos tvarka svarstyti 52 LR Seimo narių prašymą.

Jo Ekscelenciją Lietuvos Prezidentą ir Ministrą Pirmininką prašome kreiptis į Konstitucinį Teismą, kad šis įstatymas būtų nagrinėjamas skubos tvarka.

Namų ir žemės sklypų savininkų sąjungos pirmininkas
M. Vitkauskas

Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacijos komiteto pirmininkas
prof. **A. Dumčius**

LR žemės savininkų sąjungos pirmininkė **A. Venckūnienė**
Mokslininkų sąjungos atstovė prof. **D. Pangonytė**
LPKTS valdybos pirmininkas **A. Lukša**

LR Gydytojų sąjungos atstovė prof. **V. Leskauskaitė**
KKDS pirmininkas **B. Bučelis**
LR pensininkų sąjungos "Bočiai" Kauno miesto bendrijos pirmininkė **M. Garšvienė**

Jungtinių Tautų Lietuvos asociacijos vykd. komiteto narys **V. Mačiokas**

Dėl Lietuvos energetikos sistemos plėtojimo strategijos

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga domisi Lietuvos Respublikos Vyriausybės vykdoma ūkio plėtros politika, tarp jų ir Lietuvos energetikos sistemos plėtojimo strategija. LPKT sąjungai keistai atrodo Ūkio ministerijos nenoras pasakyti Rusijai, kad Lietuvos energetikos sistemos lygiagretus (sinchroninis) darbas su Rusijos vientisa energetikos sistema yra tik laikinas ir ateityje turėtų būti pakeistas į asinchroninį.

LPKT sąjunga apgailestauja, kad 2001 02 07 pasirašytame penkių energetikos sistemų susitarime nenumatyta lygiagreto (sinchroninio) darbo su Baltarusija (Rusija) trukmė. Jai nesuprantamas ir "Lietuvos energijos" valdybos pirmininko Jurgio Vilemo tvirtinimas, kad nepasirašius sutarties negali būti įgyvendinta energetinio tilto į Vakarų idėja, kai "JES Rossii" valdybos pirmininkas Anatolijus Čiubaisas tuojau po penkiašalio susitarimo pasirašymo patikino, kad Rusija kol kas neketina dalyvauti energetikos tilto tarp Lietuvos ir Lenkijos statyboje, kad tai itin brangus ir kažin ar kada nors atsipirksiantis gigantiškas projektas ("Respublika" 2001 02 08, "Pasirašyta skandalingoji sutartis").

LPKT sąjunga mano, kad ministras pirmininkas A. Brazauskas galėtų viešai pasakyti savo asmeninę nuomonę dėl Lietuvos energetikos sistemos

plėtojimo strategijos pasirinkimo. Jeigu jo Vyriausybė įrodinėja, kad Lietuvai yra galima tik Rytų strategija, tai reikia manyti, kad ir jis asmeniškai palaiko tik Rytų strategiją - Lietuvos energetikos sistema i ateityje turi sinchroniškai dirbti ne su Vakarų sistemomis, o tik su Rusijos vientisa energetikos sistema. Bet tada Lietuvos nebeturėtų galimybės pasistatyti palyginus pigų tiltą tik į kintamos srovės linijų (be nuolatinių srovės intarpų) ir dirbtų lygiagrečiai (sinchroniškai) su Lenkijos (Vakarų Europos energetikos sistemomis).

LPKT sąjunga palaiko inžinieriaus Vytauto Siurbio minėtis, pasiūlymus ir aiškinimus išdėstytus jo straipsniuose, spausdintuose laikraščiuose "Lietuvos aidas" 2001 10 0 Nr. 234 psl. 5 ir 2001 11 2 Nr. 273 psl. 7 ir "Apžvalga" 2001 11 30 Nr. 17 psl. 5.

LPKT sąjunga mano, ka inžinieriaus Vytauto Siurbio pasiūlyta Lietuvos energetikos sistemos plėtojimo strategija - sinchroninio ryšio tilto į Lenkiją statyba etapais yra teisinga. Išlaidos atskiriems statybos etapams nėra tokios didelės (9,8+29,8+27,2+32,9=99, milijonai JAV dolerių), o Ūkio ministerijos siūlomas asinchroninio ryšio tiltas su Lenkija (naudingesni Rusijai) kainuotų mažiausiai 300 milijonų JAV dolerių.

LPKTS valdyb

Lietuvos kariuomenės generolas Rusijos apdovanojimo nepriims

Praėjusių metų pabaigoje žiniasklaidoje pasirodė pranešimai, kad Maskva netikėtai "prisiminė" Afganistano karo dalyvį, dabartinį Lietuvos kariuomenės lauko pajėgų vadą, brigados generolą Valdą Tutkų ir panorą jam įteikti prieš 10 metų skirtą Raudonosios žvaigždės ordiną.

Šis ordinas V. Tutkui skirtas už dalyvavimą karo veiksmuose Afganistane 1991-ųjų gruodį vienu paskutinių SSRS prezidento M. Gorbačiovo įsakymų. Tačiau žinia apie tai V. Tutkų pasiekė tik 2001-ųjų gruodį.

V. Tutkus Afganistane praleido daugiau nei 2 metus. Jis vadovavo 110 žmonių kuopai. Lietuvos kariuomenės generolas neslėpė praecityje tarnavęs sovietų kariuomenėje. Žurnalistams jis sakė, kad buvo pri-

statytas ne tik apdovanojimu jam ketinta suteikti ir SSRS divyrio vardą.

Daugiausiai klausimų Lietuvos patriotinėms organizacijoms sukėlė Lietuvos generolo pasisakymai spaudoje, kai Raudonosios žvaigždės ordino jis "neatsisakė ir neatsisakys Daugelis suprato, kad Lietuvos kariuomenės lauko pajėgų vadą priėmė Sovietų Sąjungos apdovanojimą. Buvo net pasirodė oficialūs protestai dėl šio fakto.

Į Lietuvos generolą kreipėsi Lietuvos politinių kalinių sąjungos VIII-asis suvažiavimas ir oficialiai paklausė, ar generolas ketina priimti "tuo metu Lietuvą okupavusios valstybės vieną iš reikšmingiausių kariuomenės apdovanojimų"?

(keliamą į 3 psl.)



Žinios iš Seimo

(atkelta iš 1 psl.)

Paaikėjo, kad kalbama tik apie "nusiuteikimus". O nusiteikimas atrodė esąs konkretus: valdžioje esanti socialliberalų partija, gerokai pridususi po neva brolišku koalicioniu socialdemokratų padu, nusprendė atsakomybę už nesėkmes valdant šalį primesti konservatoriams. Vis tiek V.Landsbergio pikti ir nuo nepritekliaus pavargę žmonės nemylė. Tad kodėl dar kartą nepasinaudojus "blogiuko" V.Landsbergio mitu ir nepakėlus savo reitingų? Juk ir prezidento rinkimai čia pat. O ir Naujosios sąjungos ataskaitinis-rinkiminis suvažiavimas ant nosies – vasario 9-ą.

Turėję nuogirdų žurnalistai plėšė išplėšė iš socialliberalų informaciją apie šį ketinimą. "Williams" bankrotas reikštų bankrotą tų, kurie "Williams" padovanojo "Mažeikių naftą". Svarstome apkalto galimybę tiems, kurie to nusipelnė", - Seime surengtoje spaudos konferencijoje pareiškė NS Informacijos centro vadovas parlamentaras Vytautas Kvietkauskas.

Dienraščiuose pasirodė pranešimai apie planuojamą apkalta su V.Landsbergio nuotrauka. Tikriausiai publikacijos daug žmonių paskatino galvoti, kad štai kairieji Nepriklausomybės architektui grasina, kad V.Landsbergiui iškilio reali grėsmė būti nubaustam laisvės atėmimu. Net toks išmintingas politikos apžvalgininkas Rimvydas Valatka dienraščių lyderio puslapiuose darė prielaidą, kad tokia apkalta įmanoma. Nors čia pat pabrėžė sumanymo absurdiškumą ir parašė, kad taip pat sėkmingai V.Landsbergiui galima rengti apkalta ir dėl Nepriklausomybės atkūrimo. Drąsiai galima būtų lažintis "Tremtinių" puslapiuose, kad net ir toks absurdiškas pasiūlymas Lietuvoje kaip - mat surastų šalininkų...

Iš tiesų tokia Seimo nario apkalta praktiškai neįmanoma. V.Landsbergį saugo Seimo nario statusas. "Mažeikių naftos" privatizacija nėra ir niekada nebuvo vien V.Landsbergio reikalas: ši įmonė buvo privatizuota Seimo daugumos sprendimu.

Konservatoriai oriai atstūmė politikierių suspaustus kumšteliu. Opozicinės Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcijos Seime seniūnas Andrius Kubilius tiesiog paragino nepolitizuoti "Mažeikių naftos" įmonės ir ją valdančios JAV bendrovės "Williams International" problemų. "Įžiūrime aiškius politinės isterijos bruožus. Tokia liga yra būdinga partijoms, kurios jaučiasi netvirtai ir kurių reitingai smunka. Galime tik su ironija ir tam tikra užuojauta žiūrėti į šitokias konvulsijas", - sakė A.Kubilius.

Pasak konservatoriaus, socialliberalai tokiu būdu rengiasi vasario 9 d. rengiamam savo partijos suvažiavimui. "Linkėčiau eiti šiuo keliu, tik jie galėtų išplėsti persekiojamųjų ratą ir visą mūsų frakciją statyti prie sienos", - ironizuodamas pridūrė konservatorius, kartu pareiškdamas tikėjimą, jog dėl tokios kritikos jo partija tik stiprės.

Pasak kitos konservatorės Rasos Juknevičienės, šis valdančiųjų ketinimas tėra mėginimas gelbėtis nuo visiško partijos žlugimo, mat socialliberalus "baigia suvalgyti socialdemokratai".

Bet dėl šio nepasirengto politinio šou taip lengvai socialliberalai neišsisuko. Naujosios sąjungos kritika ir apgailėtinos socialliberalų padėties Seime komentarai nubangavo per visas masinės informacijos priemones. Bene griežčiausias buvo politikos apžvalgininkas R.Valatka: "Apkalta V.Landsbergiui - ciniškas, tačiau veiksmingas rinkimų technologijų triukas, didinantis socialliberalų galimybes laimėti. Toks pat kaip ir atskirų rinkėjų grupių papirkinėjimai: sprendimas, atiduodantis nuomininkams iš savininkų pagrobtus butus, pensijos buvusiems NKVD pareigūnams, algos akademikams tik už titulą. Visuomenei būtų geriau, jeigu daugiau uždirbtų jauni dėstytojai ir veikiantys profesoriai, tačiau kai rei yra naudingesnė feodalinė mokslo luomų sistema. Pinigai už titulą - tai ir kyšis akademikams, ir masalas dar jaunam profesoriui: būsi lojalus valdžiai, gausi titulą ir antrą algą".

"Kodėl gi nesurengus apkalto A.Brazauskui ir jau mirusiai LDDP - dėl 177 mln. litų, su valstybės garantijomis išgaravusių kuriant laisvąją ekonominę zoną Zokniuose? Dėl 85 mln. litų ES paskolos, įteiktos G.Konopliovo banko draugams išsidalyti? Eilėje dar lauktų Kauno "Dirbtinis pluoštas" ir "Inkaras", naujo dizelinio variklio mirazas Mažeikių "Oruvoje"? - negailestingai kalė prie kryžiaus valdančiuosius R.Valatka. - Prezidento rinkimai be isterijos - pagrindiniai kandidatai be ateities. Operacijai "Isterija" tinka tik "Mažeikių nafta", iš dalies - "Dalkia" ir "Lietuvos telekomas". Kodėl netinka Zokniai, "Oruva", ES paskolos iššvaistymas per "Tauro" banką? Visais šiais tragiškais valstybės išduo atvejais trūksta rinkimų isterijai būtino komponento - tautos nekenčiamos Vakarų bendrovės. Kai išdą vagia ir švaisito saviškiai, homo sovieticus patiria orgazmą, sumišusį su meile, pavydu ir neapykanta. Vakarietis gali ateiti su geriausiais ketinimais ir planu, tarybinis žmogus vis tiek pasitiks jį su kažkur iš stuburo smegenų plaukiančia neapykanta."

Nepasigailėjo jaunųjų koalicijos partnerių ir Seimo socialdemokratai. Seimo pirmininko pavaduotojas socialdemokratas Vytenis Andriukaitis skeptiškai įvertino socialdemokratų partnerių socialliberalų svarstymus surengti apkalta dėl "Mažeikių naftos" privatizavimo. "Vargu ar būtų galima pradėti apkalta dėl Seime priimtų įstatymų. Čia pakankamai problematiška tema", - spaudos konferencijoje sakė V.Andriukaitis. O Socialdemokratų partijos Informacijos centro vadovas G.Kirkilas pažymėjo, jog socialdemokratai nėra gavę iš socialliberalų "jokių konkrečių pasiūlymų" dėl apkalto.

Ivykiai, komentarai

Lipdo partija

Buvęs premjeras ir būsimasis Lietuvos liberalų demokratų partijos vadovas R.Paksas pasidžiaugė, kad jau surinkta per 400 parašų - tiek, kiek reikia norint įregistruoti naują partiją. Ją ketinama įregistruoti Teisingumo ministerijoje tuoj po gegužės 1 d. įvyksiančio steigiamojo partijos suvažiavimo, kurį R.Paksas vadina kongresu. Ekspremjeras džiūgavo, kad į jo kuriamą partiją perėjo dauguma Raseinių, Kauno, nemažai Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio liberalų ir dar kelios dešimtys piliečių, nepriklausiusių jokioms partijoms, pareiškė

norą įsiliesti į naujosios partijos gretas.

Tiesa, ambicingajam ekspremjerui labai ne laiku koją pakišo artimiausio jo bendražygiai J.Lionginas ir E.Maldeikis, kuriuos į finansų ir ūkio ministrų kėdes buvo pasodinęs R.Paksas. Eksministrai pareiškė neketiną tapti naujosios Liberalų demokratų partijos nariais. Ekspremjeras dabar bando aiškinti, jog toks eksministrų akibrokštas nepakenks partijai. Pasirodo, anot R.Pakso, jie neatsisako dalyvauti partinėje veikloje, tik išitrauks į ją kiek vėliau...

Liga - prabanga

Premjeras susitikęs su Sveikatos apsaugos ministerijos ir Gydytojų sąjungos vadovais nieko gero jiems nepažadėjo, nors gydytojai ir kreipėsi į premjerą paramos pertvarkant stacionarius gydymo įstaigas, nes trejus metus trukusiančiai reformai reikia nemažai pinigų. Tačiau Vyriausybė nežada kasmet skirti ligoninėms pertvarkyti reikalingų 30-40 milijonų litų. Tas lėšas numatyta skirti iš privalomojo sveikatos draudimo fondo. Šiemet visos ligoninės gydomos ligos pagal sunkumą yra suskirstytos į keturias grupes. Sunkiausių ligų gydymą valstybė apmokės 100 proc., o kitų ligų

gydymas bus apmokamas 50 ar tik 15-17 procentų. Akivaizdu, kad tokia finansavimo tvarka vers į ligonines guldyti tik tuos ligonius, kuriems gydymas ligoninėse būtinas. Visi kitai, dar sugebantys pavilkti kojas, bus gydomi ambulatoriškai. Medikų sluoksniuose neabejojama, jog dėl pasikeitusios finansavimo tvarkos stacionarių gydymo įstaigų biudžetai sumažės apie 30 proc. Todėl ligoninėse bus mažinamas lovų skaičius, darbo neteks dalis medicinos personalo. Sveikatos apsaugos ministras K.Dobrovolskis bando aiškinti, jog dėl minėtų reformų ligoniai nenukentės.

Teroristų užuovėja

JAV prezidentas Dž.Bušas savo metiniame pranešime pažymėjo, kad karas su terorizmu dar tik prasideda, ir tarp labiausiai keliančių pavojų valstybių, kurios remia tarptautinius teroristus, paminėjo Šiaurės Korėją, Iraką ir Iraną. Tą patvirtino pranešimai, jog teroristinės organizacijos "Al Qaeda" ir Afganistano Talibano smogikai Irano valdžiai padedant rado prieglobstį Irane. JAV gynybos ministras D.Ramsfeldas pareiškė neturįs jokių abejonių, kad pasinaudami "skylėta" Afganistano ir Irano siena teroristai perėjo į Iraną. Įtakingas ir gerai informuotas JAV savaitinis žurnalas "Time" paskelbė, jog 250 aukštų "Al Qaeda" ir Talibano vadovų pasitraukė į Iraną jau pernai

lapkričio mėnesį, kai vyko mūšiai Herato mieste ir jo apylinkėse.

Politikos apžvalgininkai pažymi, kad Irano valdžia, nepaisant to, kad dauguma šalies gyventojų yra musulmonai šiitai, dabar ėmė palaikyti Talibano vadeivas, kurie yra musulmonai sunitai, per visą savo valdymo laikotarpį Afganistane persekioję šiitus. JAV gynybos sekretorius taip pat teigė turįs informacijos, kad Afganistane veikiančios ginkluotos grupuotės gauna ginklų iš Irano.

Tuo tarpu sklindant pranešimams, kad JAV gali pradėti karo veiksmus prieš Iraką, Rusija tam kategoriškai priešinosi. Galimai atakai prieš Iraką nepritarė ir JAV sąjungininkai Europoje.

Parengė Ričardas ŠALČIUS

Lietuvos kariuomenės generolas Rusijos apdovanojimo nepriims

(atkelta iš 2 psl.)

V.Tutkus kaipmat išsklaidė buvusių politinių kalinių abejones. Atsakyme LPKTS jis rašo:

"Aš labai vertinu savo karių, kuriems vadovavau karo Afganistane metu, aukštą kovinį ir karinį pasirengimą bei drąsą. Manau, jog kiekvienas kovinis apdovanojimas, skiriamas vadui, yra ne jo vieno, o visų karių, dalyvavusių mūšiuose, įvertinimas ir pagerbimas. Man skirtu kovinio apdovanojimo negaliu priimti ir nepriimsiu tiek dėl laiške išdėstytų priežasčių, tiek dėl daugelio kitų aplinkybių. Esu tvirtai įsitikinęs, kad

Lietuvos kariuomenės kariui nešioti okupacine pripažintos kariuomenės apdovanojimus yra neetiška."

Į buvusių politinių kalinių klausimą, kodėl apdovanojimas jį pasiekė tik po 10 metų, V.Tutkus atsakė, kad negali atsakyti, nes nežino.

"Nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje tarnauju bemaž nuo pat jos atkūrimo dienos. Mano pareigos - ne eilinio, galinčio "pasimesti". Tad priežastys, kodėl tam tikros tarnybos negalėjo manęs "rasti" dešimt metų, galima tik numanyti, bet ne komentuoti", - teigė neseniai Lietuvos kariuomenės brigados generolu tapęs V.Tutkus.



Seni naujųjų socialdemokratų metodai

Lietuvos vyriausiasis euroderybininkas P. Auštrevičius teigia, kad derybos dėl narystės ES su 12 valstybių kandidačių vyksta sėkmingai: iš 29 skyrių jau užbaigtas 21. Latviai eina lygiagrečiai, o kitos kandidatės daugiau mažiau atsilieka. Dėl teisingumo ir vidaus reikalų dar deramasi. Taigi teks įrodinėti ir įrodyti, kad mūsų įstatymai plaukia iš pamatinių demokratijos principų, kad mūsų šalyje pripažįstama įstatymų viršenybė, kad Lietuvoje, žinoma, ir Jonavos rajone, gerbiama žmogaus teisės, o demokratiškai rinktos valdžios pareigūnai savo elgesiu nežeidžia žmogaus orumo.

Praėjusių metų birželio pabaigoje Jonavos savivaldybės taryboje įvyko perver-smas – centristas meras E. Sinkevičius buvo nuverstas. Naujuoju meru tapo buvęs TSKP-LKP-LDDP, dabar socialdemokratų partijos narys E. Mažūnaitis. Po perver-smo naujasis meras paskelbė savo principinę nuostatą, kad jo, **“kaip mero, vaidmuo – įvairių politinių pažiūrų žmones telkti bendram reikalui, kiek galima daugiau gerų darbų padaryti mūsų krašto žmonėms”** (“Naujienos”, 2001 07 31). Tokia mero nuostata teikė vilčių, tačiau tikrovė buvo kitokia. Ne vienas meras ir ne vienas administratorius kartu su Seimo nariu naujuoju socialdemokratu R. Sinkevičiumi turėjo ilgokai plušėti, mėgindami pašalinti iš pareigų kvalifikuotą, bet ne socialdemokratiškus pažiūrų specialistę, gerai dirbančią kultūros ir švietimo skyriaus vedėją G. Mrazauskienę. Atrodo, kad didžiausia jos kaltė – priklausymas Tėvynės sąjungai. Primygtiniai siūlymai pasitraukti iš pareigų “savo noru” (labai parankus biurokratinis būdas palaisvinti vietų “saviems”) nepadėjo. Toks nepaklusnumas valdžiai labai nepatiko. Be jokio dalykinio svarstymo tarybos komiteuose ar pačioje taryboje buvo (2001 03 27) paskelbtas 18 savivaldybės tarybos narių politinis nepasitikėjimo pareiškimas. Vedėja neišsigando – juk ji į darbą priimta įstatymo nustatyta tvarka, laimėjusi konkursą. Ryžosi ginti savo teises. Vedėja buvo likusi jau paskutinė dešinioji savivaldybės aparate.

Aštuoniolikos savivaldybės politikų pareiškimą reikėtų vertinti giliau.

Pasak Šventojo Tėvo Jo-no Pauliaus II, “politika - tai teisėtos valdžios panaudojimas bendram visuomenės gėriui pasiekti”. Manau, kad ši maksima gražiai dera ir su aukščiau cituota mero nuostata. Sunku patikėti, kad tarybos nariai, pasirašiusieji tą nepasitikėjimo pareiškimą, būtų spėję pakankamai nuodugniai įsigilinti į dalyko

esmę prieš skelbdami kolektyvinį politinį nuosprendį karjeros valstybės tarnautojai. Greičiausiai buvo surinkti tik parašai. **“Buvo prasi-lenkta su įstatymu, kuris labai aiškiai atskiria politikus nuo karjeros tarnautojų**. Naujieji socialdemokratai negalėjo pamiršti dar gyvos praeities, kai jų pirmtakams pakakdavo dviejų (!) parašų ir nemokama kelionė į Sibirą visai šeimai – garantuota. Tarkime, kad tai buvo kiekvieno savivaldybės lygmens politiko sąžinės reikalas.

Švietimo ir mokslo ministerija (ŠMM) 2001 05 15 patikrinimo akte rašo: **“Švietimo skyrius, vadovaujamas Gražinos Mrazauskienės, vykdo jam pavestas funkcijas.”** “Švietimo skyriuje tikrintojai pažeidimų nerado”, - skelbia “Alio Jonava” (2001 06 02). Meras E. Mažūnaitis apie vedėją: “Ji nebendruoja su mokyklų vadovais ir neturi pasitikėjimo nei tarp jų, nei pačiame švietimo skyriuje” (“Alio Jonava”, 2002 01 05). Tačiau gerai žinoma, kad visos švietimo aktualijos buvo visada aptarinėjamos periodiškai vykusiuose mokyklų vadovų pasitarimuose.

Kyla klausimas, kodėl su ŠMM komisijos patikrinimo akto visu turiniu nebuvo supažindinti nei taryba, nei Jonavos visuomenė? Viešumas – demokratijos pamatas. Akte užfiksuota dešimt “kaltinimų” vedėjai ir patikrinimo rezultatai. Įdomumo dėlei porą kaltinimų verta pacituoti: **“Vedėja uoliai vykdo Švietimo ir mokslo ministerijos nurodymus, ypač stropiai mokyklų profiliavimo programą.”** Vedėja lygiai taip pat stropiai vykdė ir savivaldybės tarybos sprendimus švietimo reformos įgyvendinimo klausimu. Jokio savivaldžiavimo nerasta. Argi pareigūno, tarnautojo stropumas darbe tapo yda?

“Vadovaujant merui J.K. Sungailai, buvo finansuojama sakralinė muzikos mokykla.” Bet kuo čia dėta vedėja? Gal taryba buvo skyrusi lėšų kokiam nors ko-

vingojo ateizmo mokyklai, o pinigai panaudoti ne pagal paskirtį?

Savo teises oriai ginančiai vedėjai papeikimai buvo kurpiami stebėtinai prastai. Net savivaldybės kontrolės komitetas, matydamas savivaldybės vadovų, sakyčiau, ir juristų akivaizdžias klaidas, neišdrįso pasiūlyti jiems patiems atitaisyti skriaudą, o praėjusių metų spalio 30 d. rekomendavo kreiptis į teismą. Atrodo, kad **užuot gynus žmogaus, piliečio, tarnautojo teises, kas visais atžvilgiais privalu valdžią turintiems valstybės tarnautojams ir pareigūnams, buvo rūpinamasi tik “munduro garbe”**. Nejaugi valdžia iš tikrųjų bejėgė padėti piliečiui? Nejaugi tik teisme galima apginti savo teises? Europoje taip neturėtų būti. **Nori nenori kyla asociacijos su sovietmečio praktika, kai antrojo sekretoriaus (dažniausiai iš “vyresniųjų brolių”) telefono skambutis lemdavo ir darbą, ir pareigas, ir butą, ir atlyginimo dydį ir, kas gi to nežino, gyvenimą tėvynėje ar už kelių tūkstančių kilometrų pavėžetam tolėliau į šiaurę.** Dabartiniam merui E. Mažūnaitiui ši užsitęsusi reikalą pavyko “išspręsti” sumanius jau trečią per 16 mėnesių kultūros ir švietimo skyriaus pertvarkymą. Peršasi išvada, kad šitaip pagaliau bus “įteisinta” relikvine sovietmečio patirtimi besiremianti neteisėybė. **Visiems skyriaus darbuotojams buvo pasiūlytos to paties lygio ir tos pačios kategorijos pareigos, tik vienai vedėjai, kaip, atrodo, ir buvo sumanyta, darbo nerasta.** Tiesą pasakius, darbas buvo pasiūlytas, bet žemesnio lygio ir kategorijos, šurkščiai pažeidžiant įstatymą – pirma sutik, o paskui “derėsimes”...

Prasidėjo keistos padėkų ir bausmių varžytuvės. Švietimo ir mokslo ministras A. Monkevičius už **“nuoširdų kūrybinį pedagoginį ir vadybinį darbą”** (2001 06 12) pareiškia vedėjai padėką. Nenusileisdamas ministrui savivaldybės Ūkio skyriaus vedėjas V. Rėklaitis, pavaduojantis administratorių, suraito kolegei vedėjai papeikimą (2001 09 14) už jai administratoriaus deleguotų pareigų ...stropų vykdymą. Ministras padėkos raštu vedėjai (2001 12 03) teigiamai įvertina Jonavos savivaldybės švietimiečių pastangas įgyvendinant valstybinę švietimo sistemos pertvarky-

mo programą. Po trijų dienų (2001 12 06) administratorius G. Barkauskas praneša vedėjai, **“kad galite būti atleista iš valstybės tarnybos”**. Seimo pirmininkas A. Paulauskas jau kitą dieną (2001 12 07) pasirašo padėką G. Mrazauskienei: **“Dėkoju už Jūsų nuoširdų ir kruopštų darbą renkant Laisvės kovų dalyvių, politinių kalinių ir tremtinių atsiminimus.** Surinkti atsiminimai apie Laisvės kovas, politinių kalinių ir tremtinių kalinimo ir tremties vietas, jų gyvenimo sąlygas, patirtus vargus ir pažeminimus taps neišsenkamu istorijos šaltiniu ir paminklu okupacijų aukoms.” **Kova kaip bokso ringe: Vyriausybė ir Seimas - padėkas, savivaldybė - papeikimus.** Už to paties skyriaus, kuriam vadovavo vedėja, veiklą ir tam pačiam pareigūnui – vedėjai. Kol kas taškais pirmuoja savivaldybė... Atrodo, kova baigsis nokaute. Lygiosios nešviečia. Beje, vargu ar būtų galima tikėtis panašios padėkos iš tų socialdemokratų, kurių patirties šaknis siekia TSKP, LKP, LDDP periodus? Ši tema itin opi. Mes visi iš sovietmečio. Ko siekiama tokiomis veiksmis?

Teko nugirsti iš naujųjų socialdemokratų tokį pasididžiavimą, kad štai dabar Jonavos rajone, o ir šalyje susidarė unikali padėtis: premjeras – socialdemokratas, Seimo narys nuo Jonavos – socialdemokratas, meras – socialdemokratas, vyriausiasis žmogaus teisių gynėjas Jonavoje – taip pat socdemas... **Tačiau socialdemokratija niekaip nesuderinama su žmogaus teisių pažeidinėjimu, su stropių, sąžiningų, dorų piliečių nepelnytų skaudinimu siekiant siaurų grupinių ar partinių tikslų.**

Yra pora subtilių momentų, kurių nutylėti negalima. Žeidžiantis su netiesos priemaiša žodis ar veiksmas žymiai stipriau veikia, jei pasirenkamas atitinkamas momentas. Pirmoji, nepilna, dozuota, **neigiamai interpretuota informacija apie ŠMM komisijos atliktą vedėjos darbo patikrinimą buvo paskelbta tą dieną, kai vedėjai sukako jubiliejiniai 50 metų!** Originalus “pasveikinimas” nepaklusniam darbuotojui? **Apie atleidimą iš darbo įsakmiai užsiminta prieš pat didžiausią krikščioniškojo pasaulio šventę – Kalėdas.** Norėta “pradžiuginti”

kalėdine dovana? Tikėjimui neabejingas pareigūnas vargu ar taip pasielgtų. Sakykime, kad visa tai atsitiktinumai, tačiau tokios “smulkmenos” išlieka atmintyje visam gyvenimui. Be to, dar gyva daugiau nei pusės amžiaus patirtis, kada panašūs “atsitiktinumai” buvo kruopščiai planuojami.

Galimas daiktas, kad meras, kaip rajono vadovas, patenka į keblią padėtį – norėdamas pateisinti kai kuriuos neteisius savivaldybės darbuotojų veiksmus, jis verčiamas sakyti netiesą. Iš **pagarbos Jam ir rinkėjams tarybos nariai galėtų pagelbėti užbaigti šią nemalonią istoriją teisingu ir civilizuotu būdu.**

Rašiau šias eilutes su dideliu nerimu – kaip pilietis, kaip jonavietis, kaip buvęs rajono pirmasis meras. Nenorėčiau užgauti nė vieno dabartinės tarybos nario, su kuriais man teko kartu dirbti porą metų. Visi mes atėjome iš sovietmečio - vieni su panašiu, kiti su labai skirtingu bagažu. **Tą skirtumą dabartinis meras E. Mažūnaitis, tuomet tarybos narys, LDDP narių vardu šeštaisiais atkurtos Nepriklausomybės metais (1995 04 06) tiesmukai priminė tuometinei tarybai ir man, ginkluotojo pasipriešinimo okupantui dalyviui, politiniam kaliniui, o drauge ir visiems kitiems okupanto represijas patyrusiems tėvynainiams.** Nepamiršau ... Linkęs manyti, kad tai buvo ne asmeninė nuomonė, o pagrindinis pasitraukusios piktos valios užsakymas. Ar ne ta pati valia ir dabar verčia imtis neteisios veikos? Tik ar tinka dabar - dvyliktuosius einant - tą kartoti? Man regis, kad jau seniai turėjome susivokti, kad Lietuva yra tokia, kokia yra, kad mes visi neturime jokio kito pasirinkimo, kaip tik šį – išmokti išsitemti mūsų bendroje tėvynėje ir gerbti vienas kitą teisingumo ir tolerancijos pagrindu.

Niekas nei iš tarybos narių, tarp kurių nemažai buvusių vedėjos darbo kolegų ankstesnėje taryboje, išskyrus p. V. Venckūną, nei iš gausios pedagogų šeimos neišdrįso viešai užstoti vedėjos, puolamos už tai, kad likusi viena nepabūgo ginti savo teisių. “Aš noriu darbą išsaugoti”, - paaiškino viena pedagogė. Nejaugi iš sovietmečio grįžtanti baimė verčia tylėti? Juk stovime prie slenksčio į Euroatlantiją. Nejaugi?...

Edmundas SIMANAITIS



Kaip rašyta ankstesnėje publikacijoje "Penktosios kolonos veikla Lietuvoje aktyvėja" ("Lietuvos aidas", 2002 01 15), šių dienų įvykiai rodo, kad Penktosios kolonos veikloje prasideda naujas etapas – pereinama į puolimą.

1. Signalas pereiti į puolimą gautas praėjusių metų gruodžio 24 – šv. Kūčių dieną, Vladimirui Putinui įsakius visiems rusakalbiams Baltijos šalyse kelti riaušes ir reikalauti, kad vėl, kaip ir sovietmečiu, šiose šalyse būtų įvesta rusų kalba kaip antroji valstybinė.

Džeimstauno fondo analitikas, vienas dienraščio "Monitor" leidėjų V.Sokordas savo straipsnyje laikraštyje "Wall Street Journal Europe" klausia: "Ar galite įsivaizduoti Vokietijos kancelerį, televizijos eteryje raginantį elzasiečius ir vokiškai kalbančiuosius reikalauti daugiau teisių Italijoje?"

Žurnalistė J.Žeizytė rašo: "Kreipdamasis į rusų tautos atstovus, gyvenančius Baltijos šalyse, V.Putinas siekia sukurti Kremlui pavaldžią etninę ir kalbinę įtampą, padėsiančią siekti sumanytų tikslų. Baltijos šalių atveju nesutarimai su tautinėmis mažumomis gali virsti NATO plėtros į Rytus stabdžiu." (Žeizytė J. V.Putinas stengiasi "užvirtti košę" Baltijos valstybėse// XXI amžius, 2002 01 07)

Atsiliepdama į V.Putino kreipimąsi, Seimo raudonoji dauguma ketina išvaikyti daug nuveikusią lietuvių kalbos labu Valstybinę lietuvių kalbos komisiją.

2. Patvirtintas Seime įstatymas dėl turto nacionalizavimo antrą kartą – šį kartą jau nepriklausomoje Lietuvoje – suteikiant galimybę sribams, enkavėdistams, kagiebitams ir jų palikuonims tuo turtu disponuoti ir jį privatizuoti. Lėšos kompensacijoms už nacionalizuotą turtą biudžete nenumatytos, pinigų žadama grąžinti "kad nors". Lietuvių patarlė sako: "Žadinys – kaip ant kelio radinys". Taigi turtas nacionalizuojamas dabar ir visam laikui, kaip tą darė per abi okupacijas sovietai. Dar IV a. prieš mūsų erą romėnų politinis veikėjas L.Seneka kalbėjo: "Valstybė be teisingumo – plėšikų gauja". Ar ne kyla tokių asociacijų dabar, 3-iajame šios eros tūkstantmetyje?

3. Lietuvių gyventojų genocido vykdytojams – enkavėdistams, sribams, kagiebitams ir partiniams veikė-

jams, duodavusiems įsakymus tremti ir žudyti – ketinama skirti valstybines pensijas už jų "nuopelnus" tautai: lietuvių žudymą, kankinimą, trėmimą į Sibiro gulagus ir jų turto pasisavinimą. Tam kasmet reikės 4 mln. Lt. Tų pinigų užtektų teisingumui įvykdyti – grąžinti teisėtiems savininkams jų turtą.

4. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, siekdamas teisingumo ir vengdamas Lietuvai tarptautinio masto gėdos dėl tokio mūsų politikų elgesio, kreipėsi net iš Vašingtono į mūsų seimūnus, prašydamas nedaryti šio gėdingo žingsnio, o jeigu jis jau padarytas – kreiptis į Konstitucinį Teismą, kad būtų atkur-

riuos žmonės balsavo... nė žodžiu nepasmerkė civilių žudikų, vadinasi, lyg ir pritarė tam, ką darė "Alfa"... Ar bereikia didesnio pasityčiojimo iš aukų? Visas pasaulis pasmerkė Sausio 13-osios žudynių organizatorius, žuvusiųjų pagerbimas tapo ritualu, o šaunioji ketveriukė skleidžia dezinformaciją, kad tas ritualas tuščias... tyčiojasi iš Sausio 13-ąją vertikiančios tautos. Padorioje visuomenėje tokiems cinikams ir kietaširdžiams niekas nepaduočių rankos, istorija nuo jų nusiuktų... Dabar, praėjus daugiau kaip dešimtmečiui, cinikai ir amoralios politikos kurmiai kasa melo tunelius po istorija, kurios liu-

rašė teatrologė Gražina Mareckaitė, savo pašamonės demonus suvaryti į milijonų Lietuvos žmonių pašamonę? O gal tai kryptingas Penktosios kolonos psichologinis karas prieš Lietuvą? Ar taip nesistengiama žiūrovo pratinti prie blogio?

10. Lietuvoje kas mėnesį brangsta elektra, telefonas, maisto produktai, benzinas ir kt. 2001 metais bendros šeimos išlaidos būtiniausiems dalykams padidėjo 86 Lt. Tik nepasikeitė nei pensijų vidurkis, nei bazinė pensija, nei darbo užmokesčio vidurkis. Bedarbių skaičius didėja. Naujuosius metus sutiko 275 tūkstančiai bedarbių. Įdomu, kad ekonominiai rodikliai,

Prof. Ona VOVERIENĖ

Penktoji kolona Lietuvoje pereina į puolimą

ta tiesa. Ar jie paklausė prezidento? Ne. Net 81 seimūnas – LDDP, socialdemokratai, socialliberalai ir dar kažkokių partijų nariai – pasisakė už politinių kalinių ir tremtinių turto nacionalizavimą, tai yra apiplėšė juos antrą kartą vidury baltos dienos.

5. Vilkinamos ir stabdomos komunistinio genocido vykdytojų bylos. Istorikai sako, kad paruošta 1000 bylų, tačiau jos nesvarstomos, matyt, laukiama, kol sovietų valdžia bus visiškai atkurta išrinkus prezidentu komunistą. Vargu ar ši valdžia gali būti teisinga ir rengti politinių kalinių ir tremtinių tardytojams ir kankintojams visuomeninius teismus, surinkti medžiagą ir ruošti perduoti Tarptautiniam genocido teismui.

6. Sausio 13-osios perversmininką J.Jermalavičių, išėjusį iš kalėjimo, pasitiko oficialus Rusijos asmuo, Rusijos ambasados vicekonsulas Aleksandras Južaninas ir "Jedinstvos" organizatorius ir vadovas V.Ivanovas su gėlėmis ir šampanu. Ką tai reiškia? Ar kad Rusija ir jos ambasada pritaria žudynėms Lietuvoje?

7. Sausio 13-osios išvakarėse Seimo nariai N.Medvedevas, K.Prunskienė, buvę seimūnai A.Butkevičius ir B.Genzelis Sausio 13-osios faktus interpretavo taip, kaip juos aiškino Varenikovas ir Ivanovas. Žurnalistas Jonas A.Patriubavičius pagrįstai rašo: "Trys ponai ir ponija, pretenduojantys būti politikais, visuomenės vadais, už ku-

dininkai ir dalyviai ką tik buvome. Pavojinga gyventi šalyje, kurioje drumsčiama mirusiųjų ramybė. Ir ne bet kokių mirusiųjų, o tokių, kuriems lenkiasi karaliai." (Patriubavičius J.A. Kokius tunelius kasa ciniškos politikos kurmiai// Lietuvos aidas, 2002 01 14)

8. Įžulėja ir keičia toną televizijos laidose ir radijuje valdančiosios daugumos idėjiniai lyderiai Č.Juršėnas ir V.Andriukaitis. Diskutuojuant politikos klausimais su kitų partijų nariais, ypač su prof. V.Landsbergiu ir A.Kubiliumi, Č.Juršėno ir V.Andriukaičio tonas darosi irzlus ir isteriškai ultimatyvus. Pastaruoju metu ypač dažnai jie ir jų vadovaujama Seimo dauguma konfrontuoja ne tik su Lietuvos prezidentu, bet ir su savo partijos lyderiu, Vyriausybės galva A.Brazausku, jeigu tik šis imasi tautai palankių sprendimų. Kyla įtarimas, kad tiems dviems ponams iš Seimo labai reikia sukelti, kaip ir Estijoje, vyriausybės krizę Lietuvai artėjant prie NATO durų.

9. Visas pasaulis pasmerkė rugsėjo 11-osios teroro aktą JAV. Teroristai buvo pasmerkti, didelė dalis eilinių – nubauti, kiti dar laukia teismo. Lietuvoje taip pat įsteigta komisija, kurios tikslas – terorizmo prevencija. Bet ar ši komisija veikia? Ko siekiama per televiziją rodomu krauju, šurpiaus vaizdais? Ar nesistengiama jais įtikinti žiūrovo, kad tai – nieko blogo, tokia mūsų realybė? Ar nenori laidų režisieriai, kaip

žiniasklaidos duomenimis, Lietuvoje gerėja. Vadinasi, mūsų milijonieriai, buvę sovietiniai nomenklatūrininkai, jų tarnautojai ir patarnautojai bei Penktosios kolonos rezidentai turtėja, o mūsų žmonės vis labiau skurdinami.

11. Lietuvos Konstitucijoje parašyta, kad Lietuvoje negali būti NVS šalių karinių junginių ir dalinių. Sausio 15 d. Lietuvos Seimas priėmė įstatymą, pagal kurį Lietuvos teritorijoje galės būti NVS valstybių kariniai daliniai ir kariuomenės pajėgoms priskirti civiliai tarnautojai (mano nuomone, gerai kariškai paruošta Penktoji kolona). "Taigi nepraėjus ir dešimčiai metų nuo Rusijos kariuomenės iš Lietuvos išvedimo čia vėl karines pratybas vykdys NVS šalių kariniai vienetai... Kaip žinoma, vienos iš NVS šalių – Baltarusijos gynybos vice-

ministras yra vienas iš Sausio 13-osios tragedijos kaltininkų generolas Uschopčikas." (Gardauskienė G. A.Paulausko vadovaujamas Seimas ruošia dirvą prezidentui diktatoriui ir atidaro vartus nelegaliai ginklų prekybai// Lietuvos aidas, 2002 01 16) Ar galime mes ramiai miegoti, kai ateina kariai, mus žudę Sausio 13-ąją? Ar jie neateina vėl mūsų žudyti? Šį kartą – Lietuvos žmonių išrinkto Seimo valia?

1927 m. Rusijos penktosios kolonos išprovokuotą valdžios krizę Lietuvoje A.Smetona savo kalboje metaforiškai pavaizdavo taip: "Prisimena dabar vienas dalykas: viename Kauno knygyno lange pastebėjau tokį skulptūros darbelį, kur atvaizduotas liūtas ir apačioje apie liūto kojas apsvyniojęs smauglys. Liūtas koją pakėlęs žiūri tiesiai smaugliui į nasrus.

Dailininkai man paaiškino: liūtas su pasiryžimu žiūri į pavojų ir nesibijo. Tas viskas man pasirodė simbolinga. Šiandien to skulptūros darbelio prasmė paaiškėjo. Liūtas, pamatęs, kad juo toliau, juo labiau smauglys jo kojas pančioja, supyko, susipurtė ir nusikratė smauglio." (Liekis A. Gruodžio 17-oji – lemtinga lietuvių tautos istorijoje// Tautininkų žinios, 2002 01)

Tada turėjome ištikimą tautai kariuomenę ir generolą Povilą Plechavičių. Dabar turime gynybos ministrą, buvusį LDDP narį. Situacija kita. Penktosios kolonos smauglio didelė dalis (net 81 Seimo narys, balsavęs už sribų interesus Lietuvoje) yra įsirangiusi Seime ir jau pradeda smaugti tautą. Ar išliksime? Ar susitaisykime? Ar vėl būsime pasmerkti kelioms dešimtims metų raudonųjų oligarchų vergijai?

Nelikite be savo laikraščio

Prenumeratos kaina su pašto paslaugomis:
1 mėn. - 4 Lt, 3 mėn. - 12 Lt, 6 mėn. - 24 Lt. Indeksas - 0117.

Mūsų adresas:
"Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

"Tremtinį siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 50 JAV dolerių.

Į užsienį siunčiame ir "Laisvės kovų archyvą" (metinė keturių žurnalų prenumerata - 50 JAV dolerių).

Valiutinės atsiskaitymo sąsk. Nr.120070611
AB "Vilniaus banko" Kauno "Santakos" filialas
Banko kodas - 260101732.



Partizanų kova Dzūkijoje

1945 m. vasario 7 d. Miguičionių k., Onušio valsč., vyko Dzūkijos partizanų mūšis su NKVD kariuomene

1944 m. sugrįžę į Lietuvą sovietiniai okupantai pradėjo terorizuoti vietinius gyventojus. Per Kūčias ir šv. Kalėdas NKVD, talkinami vietinių parsidavėlių, Klepočių ir gretimuose kaimuose sudegino 21 sodybą, nužudė 12 gyventojų. Smurtu vertė Lietuvos jaunuolius vykti į frontą ginti okupantų interesų.

Okupantų savivalei pasipriešinti Dzūkijoje telkėsi partizanų būriai. Būrius organizavo ir jiems vadovavo: J. Matukevičius-Vilkas, V. Voveris-Žaibas, J. Jakubavičius-Rugys, A. Kaukulis-Pavasaris ir kiti.

1945 m. vasario 5-6 d. Miguičionių k., Onušio valsč., susirinko pasitarti partizanų vadai (partizanų tuo metu buvo per 100). Šią vietovę apsupo NKVD kariuomenė, įvyko mūšis. Štai ką pasakoja šio mūšio dalyvis Rapolas Švedas-Kėkštas:

“1945 m. vasario 6 d. Miguičionių k., Onušio valsč., vyko partizanų vadų posėdis. Buvo daug partizanų, kuriuos suskirstė į būrius. Aš priklausiau J. Jakubavičiaus-Rugio būriui. Sužinoję enkavėdistai per naktį sutelkė pajėgas. Neprivažiavę apie 2 km, išsilaipino ir prieš rytą apsupo kaimą. Vienoje iš apsupimų trobų buvo mūsų būrys. Enkavėdistai šliaužė prie

trobos įmesti granatų. Atrodo, buvo pastebėti, nes tuo metu pasigirdo šūviai, kurie vėliau susiliejo į ištisą ūžesį.

Kulkosvaidininkas Sarna (aš buvau antrasis kulkosvaidininkas) ant baltinių užsivilko milinę, įsispyrė į batus ir iššoko iš trobos. Aš jam iš paskos. Sarna kulkosvaidį pas-

tatė ant kojelių, tačiau buvo pašautas. Skėstelėjo rankomis ir parkrito. Aš šalia jo guliau greta kulkosvaidžio. Pro mus skubėdami prabėgo enkavėdistai, palaikę mus žuvusiais. Nusitraukiau kulkosvaidį prie šulinio, kuris tapo man priedanga.

Šaudymas praretėjo. Priekyje tęsėsi lygus laukas ir ne-

toliese matėsi sugulę enkavėdistai. Aš trumpomis serijomis atsišaudžiau. Reikėjo taupyti šaudmenis. Staiga pasirodė du žvalgybiniai lėktuvai. Jie apsuko kelis ratus ir nuskrido.

Mums į pagalbą atskubėjo V. Voverio-Žaibo būrys. Enkavėdistai pasitraukė į netoliese esančias kapines ir paminklų priedangoje sugulė. Pasirišęs sužeistą ranką prie manęs priėjo būrio vadas Vilkas ir liepė man pažiūrėti, kiek yra žuvusiųjų. Aš pastebėjau, kad prie vieno namo gulėjo 3 nušauti partizanai, prie kito - 3 partizanų ir 5 enkavėdistų lavonai. Žuvo dar du V. Voverio-Žaibo partizanai, kuriuos pasiėmė šio būrio vyrai. Kiek žuvo enkavėdistų ir sribų - tikslų žinių neturiu, nes skaičius svyruoja nuo 20 iki 60. Žuvo du priešų karininkai.

Surinkę žuvusius draugus su dviem vežimais išvykome iš kaimo, netoliese iškasėme duobes, suguldėme žuvusiuosius ir rengėmės užkasti, tačiau pasirodė NKVD kariuomenė. Teko pasitraukti.

Rytojaus dieną Onušio sribai iš duobių išėmė žuvusių partizanų kūnus ir atvežę

į Onušį sumetė ant gatvės. Mums pasitraukus iš kaimo, Onušio sribai pradėjo siautėti kaime.

Sutikę du paauglius sribai paklausė: “Iš kur jūs?” “Iš Miguičionių”, – atsakė šie. Sribai liepė jiems bėgti ir bėgančius nušovė. Buvo deginamos sodybos, žudomi nekalti žmonės.

Tai buvo vienas pirmųjų žymesnių mūšių su sovietiniais okupantais Dzūkijoje”.

Tais pačiais - 1945 metais vasario 28 d. vyko Panaros mūšis. Dalyvavo apie 120 partizanų.

Gegužės mėnesį keletą dienų vyko kovos Žuvinto paliose.

Gegužės 16 d. vyko mūšis su pulku enkavėdistų. Dalyvavo apie 100 partizanų.

Birželio 12 d. vyko mūšis Varčios miške (Alytaus apskr.), dalyvavo apie 120 kovotojų.

- Birželio 24 d. vėl vyko mūšis Varčios miške.

Buvo puolami valsčiai, miesteliai: Merkinė, Butrimonys, Onuškis, Gudeliai, Rudamina, Punia.

Tai buvo tautos brandumo išbandymas, apgintas jos orumas. Įrodyta, kad lietuvių tauta nėra vergų tauta, o turinti visišką teisę būti tarp išsivysčiusių, demokratinų Europos tautų.

Kazimieras SAVIČIUS



Dainavos apyg. Dzūkų rinkt. Geležinio Vilko tėvonija. Priklaupę iš kairės: būrio vadas Vladas Dobrovolskas-Siaubas, tėvonijos štabo viršininkas Viktoras Kazlauskas-Vanagas, Juozas Palubinskas-Dobilas. Stovi trečias iš kairės Bruno - vokiečių tautybės kulkosvaidininkas

LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistento vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Stasys Kazlauskas (po mirties), rėmėjas, Alytaus apskr. Simno valsč. 1944-1945 m.

Angelė Kazlauskienė-Indriūnaitė, rėmėja, Panevėžio apskr. Raguvo valsč. 1945-1949 m.

Alfonsas Kemežys, ryšininkas, Prienų apskr. ir valsč. Anupro būrys 1945-1952 m.

Bronė Kibickaitė, pogr. spaudos platintoja, Vilnius 1973-1987 m.

Ipolitas Kiudulas (po mirties), partizanas, Šiaulių apskr. Kruopių valsč. Putino būrys 1944-1946 m.

Marė Kliokienė-Gergelienė-Kamičaitė, ryšininkė, Marijampolės apskr. Igliskėlių valsč. 1944-1947 m.

Povilas Kubilius (po mirties), ryšininkas, Panevėžio apskr. Subačiaus valsč. 1944-1945 m.

Emilija Kučinskienė-Ruzgaitė, ryšininkas, Utenos apskr. Vyžuonų valsč. Vytauto apyg. Liūto būrys 1945-1949 m.

Vincentas Kudrickas (po mirties), partizanas, Joniškio apskr. Žagarės valsč. Klevo būrys 1945-1947 m.

Pranciška Kudrickienė-Naureckaitė (po mirties), ryšininkė, Joniškio

apskr. Žagarės valsč. 1945-1947 m. **Irena Kulikauskienė-Patapavičiūtė**, ryšininkė, Švenčionių apskr. Tverėčiaus valsč. 1948-1952 m.

Bronė Kundrotienė-Andriškevičiūtė, ryšininkė, Utenos apskr. Vyžuonų valsč. 1948-1949 m.

Antanas Kuosa (po mirties), ryšininkas, Zarasų apskr. Imbrado valsč. Kun. Margio rinkt. Dariaus ir Girėno būrys 1946-1953 m.

Petras Laurinavičius, ryšininkas, Telšių apskr. ir valsč. Žemaičių apyg. 1947-1954 m.

Ona Valerija Laurinskienė-Griniūtė, rėmėja, Tauragės apskr. Gaurės valsč. Kęstučio apyg. 1945-1948 m.

Antanas Lazarevičius (po mirties), sukilimo dalyvis, Kaunas 1941 06 22-28

Laimutė Leimontienė-Mickevičiūtė, pogr. spaudos platintoja, Panevėžys 1962-1965 m.

Bronė Lipeikienė-Ilčinskienė-Gilytė, rėmėja, Utenos apskr. Kuktiškių valsč. Lakūno, Grafo būriai 1945-1951 m.

Steponas Lipnius (po mirties), pogr. organ. narys, Kaunas 1941-1945 m.

Bronius Liutkevičius, karys, Mari-

jampolė, Vietinė rinktinė 321 batalionas 4 kuopa 1944 02 16 - 1944 05 15

Mykolas Liužinas, ryšininkas, Kėdainių apskr. Šėtos valsč. Balandžio būrys 1944-1948 m.

Vaclovas Lubas (po mirties), ryšininkas, Varėnos apskr. ir valsč. Dainavos apyg. Merkio būrys 1944-1951 m.

Juozas Lukšys (po mirties), ryšininkas, Kelmės apskr. Kražių valsč. Kęstučio apyg. 1948-1950 m.

Jonas Maceika (po mirties), ryšininkas, Švenčionių apskr. Saldutiškio valsč. 1944-1945 m.

Anelė Makaveckienė-Abramavičiūtė, pogr. organ. narė, Vilkaviškis 1972-1990 m.

Petronėlė Malinauskienė-Barčaitė, partizanė, Tauragės apskr. Eržvilko valsč. Kęstučio apyg. Gintaro būrys 1946-1948 m.

Jonas Mališauskas (po mirties), sukilimo dalyvis, Raseinių apskr. Jurbarko valsč. 1941 06 22-28

Joana Margenienė-Tarvydaitė, ryšininkė, Biržų apskr. Vabalninko valsč. 1944-1948 m.

Marija Matijošaitienė-Starapolskytė, ryšininkė, Marijampolės apskr.

Šilavoto valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. Spyglio, Vėjo būriai 1950-1952 m.

Antanas Mažeika (po mirties), sukilimo dalyvis, Zarasų apskr. Degučių valsč. 1941 06 22-28

Vincentas Mažeika (po mirties), partizanas, Marijampolės apskr. ir valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. 1947-1948 m.

Jonas Micius (po mirties), rėmėjas, Radviliškio apskr. Šiaulėnų valsč. 1947-1949 m.

Adolfas Mikalauskas, ryšininkas, Varėnos apskr. ir valsč. Kazimieraičio rinkt. Merkio būrys 1945-1951 m.

Povilas Mikoliūnas (po mirties), partizanas, Ukmergės apskr. Taujėnų valsč. Raudonikio būrys 1945-1946 m.

Birutė Mitrulevičienė-Starapolskytė, ryšininkė, Marijampolės apskr. Šilavoto valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. Vėjo, Spyglio būriai 1950-1952 m.

(B. d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. (8-22)31 41 57.



Juozas GRUŠYS (1915-2002)

Gimė 1915 m. kovo 20 d. Kulių miestelyje (Kretingos r.), knygnešių Ievos ir Juozo Grušių šeimoje. Kaip ir daugelis ano meto neturtingų jaunuolių, Juozas savo jėgomis yrėsi per gyvenimą, atkakliai siekė šviesos ir mokslo. Eksternu išlaikęs brandos egzaminus, pradėjo sudijuoti gamtos-agronomijos mokslus, bet sutrukdė prasidėjęs karas.

Lietuvos Valstybės saugumo departamente už darbą ir ryšius su pagrindinėmis organizacijomis 1945 m. nuteistas 20 metų katorgos. Kalėjo Vorkutos lageriuose. Į tėvynę grįžo 1955 m. vasarą, iki pat Atgimimo buvo stebimas saugumo.

Turėdamas 11 metų, J.Grušys buvo Kretingos rinktinės Kulių šaulių būrio

jaunasis šaulys Vytis. Pirmosios bolševikinės okupacijos metais dalyvavo Lietuvos aktyvistų fronto veikloje, buvo 1941 m. birželio sukilimo dalyvis. Vokiečių okupacijos metais dalyvavo Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos pagrindinėje veikloje.

Prasidėjus Atgimimui, J.Grušys įsitraukė į Sąjūdžio darbą, dalyvavo Žemaičių, Paminklosaugos, Kraštotyros draugijų veikloje, buvo Sukilėlių klubo narys, daug metų vadovavo Knygnešio draugijos Kauno skyriui.

J.Grušys visą gyvenimą mylėjo poeziją. Nelaike savęs žymiu poetu, bet buvo iš tų, kurių talpus ir lakoniškas žodis buvo ir liks šventas - tarsi testamentas ainiams.

J.Grušys daug pastangų dėjo, kad būtų įamžintas Lietuvos nuspelnusių žmonių

Pro memoria



atminimas. Knygnešių sūnus, žemaičių sukilėlių vado aini, nepalaužtas negandų, Juozas iš visų jėgų dirbo atgimusios tėvynės labui.

Į Amžinybę J.Grušys iškeliavo sausio 29 dieną. Tebūna lengva jam šventa Lietuvos žemė.

Knygnešių ainiai

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Eugenija Jackevičiūtė-Keresevičienė 1916-2002

Gimė Marijampolės raj., Dambaugos kaime. Šeimoje iš 11 vaikų ji buvo jauniausia.

Mokytojų Merkinės gimnazijoje. 1944 m. areštuota, nuteista sušaudyti, vėliau nuosprendis pakeistas. Kalėjo Komijoje, Uchtos kalėjime, 10 metų. Į Lietuvą grįžo 1955 m. Nepriregristavus išvyko į Sankt Peterburgą (baigusi med. seserų mokyklą dirbo ligoninėje), o 1972 m. - į JAV. 1993 m. grįžo į Lietuvą.

Palaidota Anykščių kapinėse.



Eugenija Naujokaitė-Tolvaišienė 1935-2002

Gimė Šakių apskr., Jankų valsč., Šunkarių k. 1949 03 25 su šeima ištremta į Irkutsko sr., Ust-Ordą. 1959 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Trakuose, vėliau - netoli Trakų. Ištekėjo, užaugino dukrelę.

Palaidota šalia savo mamos Višakio Rūdos kapinėse.

Užjaučiame vyrą ir dukrelę.

LPKTS Trakų skyrius



Kazimieras Markus 1932-2001

Gimė Kurmaičių k., Kretingos raj. Palaikė ryšį su partizanais. 1951 m. su visa šeima ištremtas į Tomsko sr. 1958 m. grįžo į tėviškę.

Buvo aktyvus LPKTS narys.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius ir kartu liūdime.

LPKTS Kretingos skyrius



Petras Oginskas 1928-2002

Gimė Mickiemės k., Naujamiesčio valsč., Panevėžio raj. Palaikė ryšius su partizanais. 1946 m. areštuotas ir nuteistas 10-iai metų kalėti. Kalėjo Karagandos lageriuose, dirbo šachtose. 1949 m. tėvus ištrėmė į Irkutsko sr., Tuluno miestą. Baigęs bausmę nuvyko pas tėvus į tremtį. 1960 m. su šeima grįžo į Lietuvą, apsigyveno tėviškėje. Sukūrė šeimą. Užaugino dukrą.

Palaidotas Naujamiesčio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukrą ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio skyrius

Skelbimai

LPKTS Klaipėdos sk. taryba vasario 10 d. 16 val. maloniai kviečia į Užgavėnių vakaronę "Žiema, žiema, bėk iš kiemo". Vakaronė vyks Aukštesniosios technikos mokyklos bendrabučio valgykloje, Taikos pr. 16, Klaipėdoje.

Dėmesio chorų vadovams!

Vasario 23 d. (šeštadienį) Utenoje, J.Basanavičiaus g. 56 (buvusioje rusų vidurinėje mokykloje), įvyks politinių kaulinių ir tremtinių chorų vadovų ir dirigentų 2-asis pasitarimas.

10 val. registracija, 11 val. naujų dainų perklausymas ir aptarimas. Kviečiame dalyvauti.

Patiksliname - 6-oji respublikinė tradicinė tremtinių dainų ir poezijos šventė "Leiskit į tėvynę" vyks birželio 8 d. Utenoje.

Šventės meno vadovas ir vyr. dirigentas **A.DRIUKAS**

LPKTS Šiaulių sk. narių dėmesiui!

Šiaulių skyrius, norėdamas žinoti tikslius duomenis apie narius, prašo nuolat pranešti į skyrių (tel. (8-21) 523904) apie mirusius narius.

Alfonsas ZUBRECKAS

Partizanų ryšininkė

Kiekvienais metais, kovo antrą dieną, Stasė Stepšienė aplanko Upninkų kapines ir šalimais esantį Gudonių kaimą. Kapinėse - prie paminklinio akmens 1945 m. kovo 2 d. žuvusiems Slyvos būrio partizanams, Gudonių kaime - prie buvusių Karolio Stepšio ir Jono Morkūno sodybų pastatyto kryžiaus - padeda gyvų gėlių, prisimena žuvusiuosius už mūsų tėvynės laisvę.

Tą šaltą 1945 m. kovo 2-osios' naktį devyniolika Slyvos būrio partizanų apsištojo Jonavos raj., Upninkų apyl., Gudonių k., gyvenusio Karolio Stepšio sodyboje. To paties būrio kita grupė partizanų poilsiui pasirinko šalia esančią Jono Morkūno sodybą. Vos sumigus partizanams, atbėgo ryšininkė ir pranešė, kad juos ruošiasi pulti sribai. Tačiau puolime dalyvavo ir rusų kariuomenė. Kova buvo nelygi. Žuvo devyniolika Slyvos būrio partizanų bei keturi Stepšių šeimos nariai. Per šias skerdynes tik atsitiktinai pavyko likti gyvai Stepšių jauniausiajai dukrai Marytei. Ji tuo metu buvo pas motinos seserį Leokadiją Morkūniene.

Šiandien Marytė Stepšytė-Lekavičienė dažnai susitinka su buvusia Slyvos partizanų būrio ryšininke Stase Jasionyte-Stepšiene, tuomet parti-

zanų vadinta Lelija, ir prisimena kraupų 1945 m. anksytą pavasarį.

Vos tik karo aidai pasitraukė į Vakarus, Jonavos raj., Upninkų apyl., į miškus traukė vis daugiau ginkluotų jaunuolių. Tai buvo Slyvos būrio partizanai. Nuo pat pirmųjų dienų jų ryšininkė buvo devyniolikmetė Stefanijos ir Kazimiero Jasionių duktė Stasė-Lelija. Miško broliams ji ne tik nuolat atnešdavo maisto, drabužių, bet ir informuodavo apie sribų ar rusų kariuomenės pasirodymus. Ir nors jaunoji ryšininkė buvo nuolat sekama, sugebėdavo pasprukti.

Tačiau vieną šaltą vasario naktį saugumiečiai netikėtai Stasę užklupo tėvų namuose. Vėliau buvo Jonavos milicijos tardymo izoliatorius, Kauno saugumo rūmai ir teismo nuosprendis - 12 metų kalėti. Politinė kalinė Stasė Jasionytė atsidūrė Vilniaus kalėjime. Vėliau - Mordovijos, Krasnojarsko lageriuose. Ir tik bemaž po dešimties metų ją pasiekė žinia iš Maskvos, kad politinei kalinei leidžiama grįžti į Lietuvą.

Grįžusi į gimtinę Stasė Jasionytė ištekėjo už buvusio Slyvos būrio partizano Bernardo Stepšio. Jis neseniai buvo grįžęs iš lagerių. Šeima susilaukė sūnų, o vėliau ir vaikaičių.

Kviečiame

Vasario 9 d. 10 val. Kretingos rajone, Darbėnų bažnyčioje, bus aukojamos šv. Mišios už Žemaičių apyg. Kardo rinktinės žuvusius partizanus. Mišiose dalyvaus Nijolės Rimkienės vadovaujamas ansamblis "Atmintis", Darbėnų vidurinės mokyklos mokiniai.

Po šv. Mišių Darbėnų vidurinėje mokykloje giedosime "Kalvarijų kalnus".

Pasiteirauti skambinkite telefonu (8-258) 56390.

Kviečiame dalyvauti.

Organizatoriai

Vasario 15 d. 16 val. kviečiame į Lietuvos Valstybės atkūrimo dienos minėjimą.

Programoje:

1) pranešimas - skaitys Rimantė Venskevičiūtė;

2) muzikinė-literatūrinė kompozicija: "Ir priglundau prie savo žemės visom svajonėm ir sapnais" (B.Brazdžionis). Atlieka J.Gruodžio konservatorijos vokalinio skyriaus studentai. Rež. Rimantas Vaitkevičius; dirigentė Danguolė Vaitkutė.

Renginys vyks LPKTS salėje (Laisvės al. 39).

LPKTS Kauno sk. taryba